

Krenedits Sándor – Tatár Sándor

Természetvédelem az agglomerációban

A Tavirózsa Egyesület tevékenysége
– 1996-2006 –

2006. március havának 29. napja

1. Az Egyesület alapításának indítékai - címszavakban

Beavatkozások a veresegyházi vízrendszeren (1987-1992: új tavak kialakítása kotrással, gátépítés a Malom-tó déli harmadában stb.)

Következmények:

Vízminőség-romlás

Védett állat- és növényfajok kipusztulása (pl. lápi póc, vidrafű)

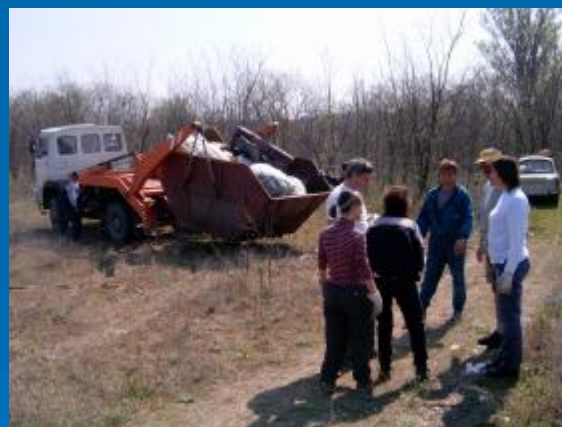
A Malom-tavon a fürdőélet hanyatlása (algás víz) stb.

2. Tevékenységünk

2.1. „Kezdeti lépések” – az első öt év

1996. március 29: 16 alapító tag részvételével megalakul a Tavirózsa Környezet- és Természetvédő Egyesület (jelenleg a taglétszám 38 fő)

- Ø Fő célok: a vízrendszer védelme és az ifjúság környezeti nevelése
- Ø Tájhonos fafajok ültetése a tavak partján (> 1000 db; de: szándékos károkozások történnek)
- Ø Parlagfű irtó akciók

– Szemétygyűjtő akciók iskolásokkal és más civil szervezetekkel a Föld Napján

- Ø 1999. október:
Egyesületünk megkapja a
kiemelten közhasznú
minősítést
- Ø 2000:
A Malom-tó környezeti- és
természeti
állapotfelmérése: az
emberi hatások objektív
bizonyítása

A tóstrand az 1930-as években

*Gyilkos csomorika** (Malom-tó)

—2001: megjelenik „A veresegyházi tavak története és élővilága” c. kiadványunk (új ismeretek, pozitív fogadtatás, 1%-ból növekvő bevételek)
— Helyi iskola:
Természetismereti
Vetélkedő elindítása
(rajzpályázat is, évente 140-180 résztvevő)

* *védett faj*

A vidrafüvet* utoljára az 1990-es években látták a Malom-tavon

2.2. Az intenzív fejlődés évei: 2001-

2002:

9 fővel megalakul az **Ivacs**
Természetvédő Csoport
(jelenleg a létszám 16 fő)

2003. januártól:

Egyesületi honlap
(www.tavirozsa-egyesulet.hu)

– on-line önkéntesek is
jelentkeznek

– Mérföldkő az Egyesület
életében: a Környezetvédelmi
Minisztérium támogatásával
elindul a **Szódrákosi**
Program

– már nem csak
Veresegyházon, hanem a
Szódrákosi-patak egész
vízgyűjtőjén tevékenykedünk

A Program célja:

Ø a vízi- és vizes élőhelyek
állapotfelmérése, védelme és
rehabilitációja

*A Kis-Tece védett lápterület
(Vácrátót)*

*Mocsári teknős**

A Program eredményei:

- Ø védett állat- és növényfajok, védelemre érdemes élőhelyeinek felfedezése (pl. Veresegyházon: Reveteki-láp: buglyos szegfű*),
- Ø Veszélyeztető tényezők feltárása (pl. patakkotrások védett lápokon, veresegyházi szennyvíztisztító szennyezése, beépítések, özönnövények terjedése)
- Ø Tavirózsa Fórum, Előadások és Terepgyakorlat
- Ø Tudományos cikkek

Fehér tündérrózsa („tavirózsa”)*

*Buglyos szegfű**

A Malom-tó ősszel

Vitézkosbor (Pamut-tó)*

– 2003 október:

Egyesületi tag delegálása a **Veresegyházi Önkormányzat Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottságába**

2003-2004: Részvétel a **MÉTA és FLÓRA Programban**
(Magyarország élőhely- és flóratérképezése)

2004-: **ZöldHorgász Program**

- Ø Cél: a horgászok környezeti szemléletének alakítása
- Ø Az országos terjesztésre szánt „ZöldHorgász” c. kézirat elkészült (támogató: Környezetvédelmi Minisztérium)

Június: **Tavirózsa Bál** a tanösvény kiépítésének támogatására

Ősz:

- Madárkalács készítése óvodásokkal
- Ismeretterjesztő DVD: „Elpazarolt értékeink – A veresegyházi Malom-tó” (2005 májusában egy országos kisfilmes fesztiválon döntős volt)

2005 május: A **Veresegyházi Tavak Tanösvény** kiépítése és átadása (szakmai támogatók: WWF, Duna-Ipoly Nemzeti Park)

- Cél: Ember és Természet viszonyának bemutatása
- Országos visszhang (Duna TV, Kossuth Rádió, Élet és Tudomány, National Geographic honlapja stb.)
- Túravezetés: 2005-ben 9 alkalommal, összesen 348 fő részvétele (óvodások, iskolások, középkorúak és nyugdíjasok)
- Problémát okoznak a gyakori rongálások

2006: Sződrákosi Program II. ütem:

Az I. ütem eredményeinek felhasználásával:

- *KékLánc Vízminőség-mérő Hálózat* létrehozása
(cél: a vízminőség alakulásának figyelemmel kísérése, szennyezőforrások lokalizálása)

- *Tórehabilitáció*
(cél: vízminőség javítása és a természetes halszaporulat növelése)

- *Lápterület kaszálása*
(cél: özöngyomok visszaszorítása)

[támogató: Regionális Környezetvédelmi Központ (REC)]

Óvodások a Tanösvényen

Özöngyomok kaszálása a védett Ivacsi-lápréten

2.3. Programjaink 2006-ban

ÉlőTáj Program (EMLA Egyesülettel közösen)

Tájtörténeti kutatások végzése, digitális térinformatikai adatbázis létrehozása a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjéről (pl. erdők, lakott területek arányának változása az elmúlt 220 évben: szöveges értékelés, térképek, grafikonok)

Célcsoportok: iskolák, önkormányzatok, környezetvédelmi szervezetek (támogató: Környezetvédelmi Minisztérium)

Tavirózsa Környezeti Nevelési Program

- Ø Tanösvény füzet óvodásoknak, munkafüzet iskolásoknak a helyi természeti értékekről és veszélyeztetettségükről

Tavirózsa Polgári Természetőr Szolgálat megalakítása

- Ø Fő célkitűzés: a külterület ellenőrzése az illegális hulladéklerakások és a természetkárosítások megelőzése érdekében
- Ø Együttműködés: nemzeti park, önkormányzatok, polgárőrség, rendőrség stb.

Tavirózsa Közösségi Rádió

- Ø Célok: a lokálpatriotizmus megerősítése, illetve kialakítása, a lakóközösségek és az egyének közötti együttműködés előmozdítása, a helyi közélet eseményeiről való tájékoztatás. A fenntartható fejlődés, a környezettudatos magatartás a környezet és természetvédelem kérdéskörének propagálása.
- Ø www.tavirozsa-radio.hu (Internetről is hallgatható lesz.)

Környezeti Tanácsadó Szolgálat

- Ø Cél: a helyi lakosság tájékoztatása, az Egyesület munkájának koordinálása stb.

Honlapfejlesztés

- Ø Tartalmi, szerkezeti és arculati átalakítás

3. Rövid esettanulmányok az elmúlt 10 évből

3.1. A veresegyházi Malom-tó pusztulása és társadalmi-gazdasági következményei

- Ø Középkor:
malom, halászat, rákászat
- Ø XX. század első fele:
unikális élővilág felfedezése (Boros Á.), strand megnyitása (1925)
- Ø XX. század második fele:
vízrendezések (új tavak kialakítása) és vízszennyezés (tópart kiépülése, 1996-tól: szennyvíztisztító)

Következmények:

- Ø algásodás, bakteriális szennyezettség növekedése
- Ø halszaporulat visszaesése
- Ø 9 védett növényfaj és a lápi póc kipusztulása (1980 óta)
- Ø fürdőélet összeomlása

Téli idill az egykori Kemény-malomnál

A védett Malom-tó nádas úszólápjai

A fokozottan védett lápi póc ma már nem él Veresegyházon

Algalepedék a tó víztükrén

3.2. Illegális iszaplerakó a határban (2003)

- Ø 800 t szennyvíziszap illegális elásása a tavak felett, a veresegyházi önkormányzat megbízásából
- Ø A Tavirózsa Egyesület bejelentése a hatóságnak
- Ø ÁNTSZ: strandbezárás a bakteriális szennyezés miatt
- Ø Bíróságolás és hatósági kötelezés a lerakó felszámolására

3.3. Valóban védett –e a védett terület?

A veresegyházi Ivacsi-láprét esete (2005)

- Ø Természetkárosítás (védett terület egy részének eldózerolása) önkormányzati hozzájárulással
- Ø Tavirózsa Egyesület: rendőrségi feljelentés
- Ø rendőrségi és ügyészségi elutasítás
- Ø Jelenleg: bírósági szakaszban az ügy

Az Erdőkertesi-homokpuszta (2004)

- Ø Védett növények élőhelyének parcellázása hatósági engedély nélkül
- Ø A nemzeti park „közreműködése” (bírságolási idő elévülése, napirenden: engedély megadása a beépítésre utólag)

Erdőirtás a Gödöllői-dombvidéken (2005)

- Ø Egy fokozottan védett, NATURA 2000-es terület tarra vágása hatósági engedéllyel (! KDV-KÖTEVIFE)

3.4. A Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság munkája

- Ø 7 képviselő + 6 külső szakértő (ebből 1 fő a Tavirózsa Egyesület részéről)
- Ø 2003 óta másfél tucat bizottsági határozattal elfogadott dokumentum (Településrendezési Terv környezetvédelmi felülvizsgálata, természeti területek védetté nyilvánítása stb.)
- Ø Eredmények: Környezetvédelmi Alap és Környezetvédelmi Program életbelépése, napirenden a Környezetvédelmi Rendelet elfogadása is
- Ø Probléma: a Környezetvédelmi Program és a Környezetvédelmi Alap végrehajtásának gátlása

Egyesületünk – többek között – azért is dolgozik, hogy a veresegyházi tórendszer (fokozottan védett) vidráit utódaink is láthassák...

Támogatóink és szakmai kapcsolataink:

- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
- Nemzeti Civil Alapprogram
- Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ
- Ökotárs Alapítvány
- Pest Megyei Idegenforgalmi Alap
- Veresegyház és Vidéke Takarékszövetkezet
- Veresegyház Város Önkormányzata
- Agóra Kör, Civil Kör Veresegyházért Egyesület, Veresegyházi Nagycsaládosok Egyesülete, MISSZIÓ Egészségügyi Központ, Háttér-Kép c. lap, Vadkacsa Teniszkлуб, Sportkör
- EMLA Egyesület, Mátyásfa Környezetvédő Egyesület, Kék Forrás Környezet- és Természetvédő Egyesület
- WWF Magyarország
- Mézes-völgyi és Fabriczius József Általános Iskola, helyi óvodák (Veresegyház)
- Ágens Bt., Bertók fodrászat, BÖHMER Kft., Blue Coffee, Borostyán söröző, Dériné Drogéria, Erzsó zöldséges, Fantázia fodrászat, Fantázia virágbolt, Félpénzes üzlet, Gáncs gazdabolt, Gombai cukrászda, Gödöllői Coop Rt., Gyetván virágkereskedés, Haldorádó Kft., Kucsa-Ker Kft., Kvadrum Építész Kft., ÉGGI COLOR Kft., Mey Hungária, Multidiszkont, Nyárfás büfé, Orca díszállat kereskedés, PÁ-JA Kft., Paletta, Panoráma kávéház, Popey söröző, Rausch virágbolt, REFLEX REKLÁM, Rikobol Könyvvizsgáló Kft., Sulyán cukrászda, Székely cukrászda, Terike gyógynövény szaküzlet, Termálfürdő, Tópart Motel, Töhötöm élelmiszerbolt, Vaci gyógymasszőr, Varga pékség, Vebaker Bt., VERESMED Orvosszövetkezet, Victofon Kft., Vigadó étterem, Vis Naturalis Bt., Vizslás Kft., VW szerviz
- Antal László fodrász, Bende Károly, Bócsi Mária masszőr, Böhmer László, Czeller Karolin, Ella Péter, Gerhát Imre, Gyarmathy Éva, Illés Zoltán, Juricsek Ferenc, Killik Jenő, Kissné Ilonka masszőr, Lethenyi László fotóriporter, Molnárné Ujvári Ilona, Pásztor József, Samu Olga, Sebesztha László, Sejtes Anikó, Tátrai Viktor, Tóth Károly, ifj. Zsigri Zoltán
- MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
- Duna-Ipoly Nemzeti Park
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság

Köszönjük a támogatást és a közreműködést!